

Aronia (Temnoplodec)

čeleď: Rosaceae

Rodové jméno pochází z řeckého aria = podobný jeřábu muku anebo z perské oblasti Aria. Roste na východě Severní Ameriky v podobě kompaktního opadavého keře. Nedožívá se vyššího věku. Listy jsou střídavé, eliptické a vroubkovaně pilovité. Kvete bílými nebo narůžovělými květy v chocholících a mají 5 korunních lístků. Plodem je lesklá červená nebo černá malvice.

Vyhovuje mu plné slunce až polostín a vlhká dobře propustná nepísčítá půda.

Množí se semeny, řízkováním nebo roubováním.

Aronia arbutifolia (Temnoplodec planikolistý)

synonyma: *A. arbutifolia* var. *glabra*, *Mespilus arbutifolia*, *Pyrus arbutifolia*, *Pyrus arbutifolia* var. *glabra*, *Sorbus arbutifolia*

oblasti: Alabama, Arkansas, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Jižní Karolína, Kentucky, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Mississippi, New Hampshire, New Jersey, New York, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Oklahoma, Ontario, Pennsylvania, Quebec, Rhode Island, Severní Karolína, Tennessee, Texas, Vermont, Virginie, Západní Virginie

Roste na východě USA v podobě keře. Dorůstá výšky (1,8 -) 2 - 3 (i 6)m. Větve jsou v mládí plstnaté. Listy jsou mírně obvejčité, špičaté, holé, tmavězelené, dlouhé 3 - 8cm a spodní strana je šedě plstnatá. Kvete bílými nebo načervenalými květy průměru 1cm v 9 - 20tičetných květenstvích. Plodem je červená hruškovitá malvice délky 0,5 - 0,7 (i 1)cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Autumn Magic' - výška 0,9 - 1,5m; bílé květy; podzimní barva listů červenorůžovofialová
- 'Brilliant'/'Brilliant Red'/'Brilliantissima'/'Brilliant'/A. x *prunifolia* 'Brilliant' - výška do 2,5m; květy bílé; listy na podzim červené; bohaté jasně červené plody
- 'Erecta' - sloupovitý habitus; výška 2m, šířka 1,2m; listy lesklé, zelené, na podzim červené a oranžové, dlouhé 4- 5cm; plody červené
- 'Erythrocarpa' - listy na podzim bývají červené; plody červené
- f. *macrophylla* - stromovitý habitus; výška až 6m; listy dlouhé 5 - 9cm
- var. *pumila*/*P. depressa* - celkově menší; plody tmavěčervené
- 'Select'

Aronia hybrida

Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Likernaja' - výška 2m; listy široce eliptické, drobně zubaté, špičaté, dlouhé 5 - 7cm a široké 2 - 4cm; plody černé, dužnaté a dlouhé do 1,5cm

Aronia melanocarpa (Temnoplodec černoplodý)

synonyma: *A. arbutifolia* var. *nigra*, *A. nigra*, *Mespilus arbutifolia* var. *melanocarpa*, *Pyrus arbutifolia* var. *nigra*, *Pyrus melanocarpa*, *Sorbus melanocarpa*

oblasti: Alabama, Arkansas, Bělorusko, Connecticut, Delaware, Georgia, Illinois, Indiana, Iowa, Jižní

Karolína, Kentucky, Labrador, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Německo, New Hampshire, New Jersey, New York, Newfoundland, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Polsko, Quebec, Rhode Island, Rusko, Severní Karolína, Tennessee, Vermont, Virginie, Wisconsin, Západní Virginie

Roste na východě Severní Ameriky v podobě keře. Dorůstá výšky 0,5 - 2 (i 3)m v podobě kulovitého keře. Větve bývají holé. Listy jsou eliptické až dlouze kopinaté, 2x pilovité, zašpičatělé, lesklé, tmavězelené, na podzim hnědočervené a dlouhé 2 - 6 (i 7)cm. Kvete bílými 5tičetnými květy op průměru 1,2cm v chocholičnaté 6 - 12tkvěté latě. Plodem jsou zdravé lesklé tmavěfialové až černé malvice velikosti 0,6 - 0,8 (i 1)cm uspořádané v hustých chocholcích. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Autumn Magic'/'A. x prunifolia 'Autumn Magic' - výška 1,5 - 2,1m; listy voskovité, na podzim červené až růžovofialové; květy bílé
- 'Elata' - výška 1,2m; listy lesklé, tmavězelené; květy bílé; plody černé
- var. elata - výška do 3m; listy větší, dlouze obvejčité, špičaté; plody i s květy větší
- 'Galicjanka' - výška málo přesahující 1m; bohatě plodící
- var. grandifolia/Pyrus grandifolia - výška do 2,5m; listy obvejčité; plody i s květy větší
- 'Hugin' - kompaktní kulovitý keř; výška do 1m; plody průměru 8mm
- 'Iroquois Beauty'/'Morton' - výška až 1m; listy tmavězelené, podzimní barva červená
- 'Loch Ness' - bohaté plody
- 'Navaho' - pozdní plody
- 'Nero' - výška 2,5 - 3m; větve v mládí tmavě šedohnědé; listy kožovité, lesklé, tmavězelené; květenství 20 - 30tičetné; plody velmi tmavě růžovofialovočerné, ožíněné s průměrem 1,5 - 1,7cm
- 'Raintree Select' - bohatší plodenství
- 'Viking' - výška 0,9 - 1,8 (i 2)m; listy lesklé, tmavězelené, podzimní barva červená; bílé květy; plody průměru 1,2cm

Není náročný na půdu, dobře snáší znečištěný vzduch a dobře snáší sucho, přestože přirozeně roste i v močálech a jiných vlhkých místech. Vyhovuje mu plné slunce nebo polostín. Ideální je polostín a vlhká kyselá půda. Je mrazuvzdorný do -40°C.

Aronia x prunifolia (Temnoplodec slivoňolistý)

synonyma: A. arbutifolia var. atropurpurea, A. atropurpurea, A. floribunda, Mespilus prunifolia, Pyrus arbutifolia var. atropurpurea, Pyrus floribunda, Sorbus arbutifolia var. atropurpurea

oblasti: Alabama, Connecticut, Delaware, Georgia, Illinois, Indiana, Jižní Karolína, Kentucky, Labrador, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Mississippi, New Hampshire, New Jersey, New York, Newfoundland, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Ontario, Pennsylvania, Quebec, Rhode Island, Severní Karolína, Tennessee, Vermont, Virginie, Wisconsin, Západní Virginie

Kříženec A. melanocarpa a A. arbutifolia. Roste na východě USA v podobě keře. Dorůstá výšky 2 - 4m. Větve jsou v mládí ochlupené. Listy jsou mírně obvejčité, tmavězelené, na podzim červené, lesklé, dlouhé 5 - 9cm a spodní strana je plstnatá. Kvete bílými květy v řídkém květenství. Plody jsou černočervené až fialové s průměrem do 1cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Hugin' - kulovitý kompaktní habitus; výška i šířky 0,9 - 1,2m; květy bílé; plody černé
- 'Nero' - výška 1,5 - 2m, šířka 1 - 2m; velké bílé květy i plody

Vyhovuje mu plné slunce nebo polostín. Je mrazuvzdorný do -37°C.

Další informace:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Temnoplodec>

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=123>

<http://www.ekozahrady.com/aronie.htm>

<http://www.garten.cz/a/cz/545-aronia-melanocarpa-aronie-erna-temnoplodec/>

<http://www.ireceptar.cz/zahrada/uzitkova-zahrada/aronie-sladka-a-zdrava-pestovani-sklizen-sirup-vino-marmelada/>

http://www.svet-bydleni.cz/bydleni/nejnovejsi-clanky/art_23816/netradicni-ovocne-dreviny-3-dil-temnoplodec-erny-aronie.aspx

<http://www.victorie.cz/magazin/lecive-bylinky/aronie-erna--temnoplodec--aronia-melanocarpa-.aspx>

<https://www.rostliny.net/>